

Creșterea Limbii Românești

-fondată în anul 2013, odată cu Legea
ZILEI NAȚIONALE A LIMBII ROMÂNE

Daniel Roxin

**Surorile tăblițelor de la Tărtăria,
descoperite la Vadu Rău, mai vechi și ele
cu 1.000 de ani decât cele sumeriene.**

In cursul lunii mai 2009, o viitura a raului Bistrita, produsa in zona localitatii nemtene Farcasa, avea sa scoata la iveala un foarte posibil atelier neolitic de confectionare a

unor tablite inscriptiionate, foarte asemanatoare cu celebrele tablite de la Tartaria. Ele s-au adaugat celorlalte artefacte care au fost descoperite de catre inimosul prof. dr. in istorie Dumitru Ionita, in punctul numit Vadu Rau, din localitatea pomenita mai sus, incepand cu anii '80 ai secolului trecut, despre care s-a mai vorbit.

Descoperirea are o importanta deosebita pentru ca, iata, ea demonstreaza ca celebrele placute de la Tartaria, datate ca fiind mai vechi cu peste doua milenii decat cele sumeriene de la Djemdet Nasr, Kis si Uruk, considerate indeobste cele mai vechi forme de scriere din lume, nu reprezinta un caz izolat, accidental, ci o activitate cat se poate de organizata, desfasurata de locuitorii acelor vremuri de pe actualul teritoriu al tarii noastre. Din pacate, la fel ca si alte asemenea descoperiri de exceptie, nici aceasta nu s-a bucurat de atentia necesara din partea specialistilor romani. Aventura acestor

incredibile “pietre” inscriptionate a început prin anii '80 ai secolului trecut, când profesorul Dumitru Ionita, în timpul unei recunoașteri de teren desfășurate în punctul numit Vadu Rau din localitatea nemteană Farcasa, a descoperit o serie de obiecte neolitice, cum ar fi: fusaiole, greutăți pentru plasele de pescuit sau pentru războiul de țesut, topoare slefuite din piatră etc.

“Tăblitele datează din neolitic, pe baza materialului litic aferent descoperirii – fusaiole, topoare slefuite etc. și ar putea data între 4300-4500 î.Hr., fiind cu 1.000 de ani mai veche decât scrierea protoliterată din Summer”, a declarat Dumitru Ionită.

Artefacte care amintesc de Tartaria

Printre aceste obiecte, câteva i-au atras atenția în mod deosebit. Este vorba despre tablite din lut ars, unele de forme rectangulare, ovale sau rotunde, care prezentau pe una din fețe diverse semne incizate: romburi franjurate, linii intersectate, ce constituiau suport pentru alte linii mai mici așezate în rând, diverse puncte scobite etc. În decursul anilor, erodarea malului drept al Bistritei a continuat, prilej cu care au tot ieșit la iveală alte câteva zeci de asemenea tablite, numărul lor ajungând la 120, toate purtătoare ale unor însemne protoliterate, după cum crede profesorul Ionita. “Unele dintre ele sunt confecționate din lespezi de piatră de formă rectangulară, peste care s-a asternut un strat fin de argilă, care a fost incizat cu semne dintre cele mai variate. Printre ele se află și un pandantiv amuleta, similar celui de Tartaria, care are două orificii de prindere”, ne-a declarat profesorul Ionita.

Viitura din această primăvară, așa cum aratăm mai sus, a scos la iveală, în același

punct, alte cateva zeci de asemenea tablite incizate, pe care au aparut, ca element de noutate, "grupuri de semisfere, care au pe bolta lor unul, doua, trei sau patru linii. Greutatea tablitelor difera, ea fiind cuprinsa intre 100 si 500 g. Din cele observate, s-ar putea spune ca pe «vatra» acestui atelier se afla o cantitate impresionanta de material care urma a fi prelucrat si, probabil, incizat. Acest fapt m-a facut sa cred ca avem de-a face cu un atelier care fusese parasit in graba, din motive obscure: fie din cauza unei calamitati naturale, fie din cauza migratiei unor triburi neolitice", ne-a mai spus Dumitru Ionita.

O parte din tablitele de pe Bistrita sunt aproape identice cu cele de la Tartaria

Domnia-sa este de parere ca "o parte din aceste tablite sunt relativ identice cu cele descoperite de arheologul Nicolae Vlăssă în anul 1961 la Tartaria, județul Alba, care aparțin culturii neolitice Vinca, datate, pe baza de Carbon 14, ca fiind realizate în perioada 6.500- 6.000 î.Hr. Emit supozitia ca la Vadu Rau a existat în mod cert un atelier de confectionare a acestor artefacte, care apoi se raspandeau într-o vasta arie geografica, ajungand până în vestul actual al Romaniei sau chiar până în Insula Pastelui. Dimensiunile tablitelor variaza între 13,5 cm în lungime, respectiv 7-8 cm în latime", mai spune profesorul Ionita.

Prof. univ. dr. Vasile Boroneant: "Este foarte posibil ca la Vadu Rau sa fi existat un depozit"

Fara a fi specialisti, putem sa ne dam seama ca avem de-a face cu o descoperire de o importanta cu totul speciala. De aceea, am cerut si parerea unui cercetator care a avut ocazia sa vada cateva fotografii ale acestor misterioase tablite. Este vorba de prof. dr. Vasile Boroneant, binecunoscut arheolog, care, timp de mai multi ani, a cercetat situl arheologic de la Schela Cladovei si pe cel de la Chitila, unde au fost facute descoperiri senzationale, care atesta existenta pe acele locuri a unora dintre cele mai vechi culturi materiale si spirituale din Europa. În legatura cu aceste tablite, domnia-sa ne-a declarat: "Modelul era în epoca. Motive asemanatoare au fost descoperite în spatiul nostru si la Vidra, si la Chitila si în alte locuri. Ele se aseamana cu cele din Mesopotamia. Este foarte posibil ca acolo, la Vadu Rau, sa fi existat un depozit. Trebuie însa facute cercetari serioase pentru a putea emite o ipoteza corecta. Asemenea elemente de decor vin chiar din Paleolitic, unde aceste elemente constituiau modalitati de comunicare folosite de initiatii epocii. Le regasim si astazi, desi sensul lor nu mai poate fi deslusit, pe costumele populare, pe cusaturi, pe produse casnice gospodaresti, pe unelte etc. Ele sunt specifice numai spatiului carpato-dunarean".

Tartaria demonstreaza ca scrisul a aparut în sud-estul Europei, nu în Sumer

Asa cum arata artefactele de la Vadu Rau, se poate observa asemanarea lor izbitoare cu tablitele de la Tartaria. Povestea acestora din urma a trezit, în timp, deopotriva, entuziasm, dar si multe reticente, în asa fel încat, desi probe indubitabile atesta vechimea lor, înca mai sunt sceptici care nu vor sa accepte realitatea. De altfel, astazi, foarte putini specialisti romani se mai încumeta sa discute deschis despre aceasta unica

descoperire. O fac insa cercetatorii straini, carora nu le este nici rusine, nici teama sa afirme deschis ca prima scriere a omenirii a aparut in sud-estul Europei si nu in Mesopotamia, cum se credea pana acum. Ei au in vedere cand sustin acest lucru, atat artefactele de la Tartaria (pe care nu le cred nicidecum o pierdere de obiecte sau o negustorie a unor sumerieni ajunsi intamplator sau nu in zona bastinasilor de la Tartaria, cum se mai sustine uneori!), cat si alte doua descoperiri: cea de la Karanovo, din sud-estul Bulgariei, unde pe o colina, intr-un nivel neolitic corespunzator mileniului III i.Hr., au fost gasite cateva sigilii de lut, printre care unul rotund, cu pictograme gravate intr-un mod semanator celor de la Tartaria, si cea de la Gracianita, din nord-vestul Bulgariei. Acolo, s-au descoperit doua platouri mici. Pe fundul unui dintre ele este redată o reprezentare schematica antropomorfa, iar cel de-al doilea prezinta o forma de scriere foarte apropiata de cea de pe sigiliul de la Karanovo si de cea de pe una dintre tablitele de la Tartaria.

Arheologul britanic Colin Renfrew, care a efectuat sapaturi tot in Bulgaria, la Sitagroi, sustine aceasta ipoteza. Apoi, celebrul profesor arheolog italian Marco Merlini, director al Prehistory Knowledge Project, membru al World Rock Art Academy Italia, care, impatimit de "miracolul" de la Tartaria, a cautat si a descoperit oasele gasite de Vlassa impreuna cu cele trei tablite. Dupa ce acestea au fost analizate si datate la Departamentul de Geologie al Universitatii din Roma, profesorul Merlini a concluzionat: Datarea e foarte veche, in jur de 7.300 de ani! Iar oasele au apartinut unei femei in varsta de 50-55 de ani, careia el ii atribuie un rol religios, fiindca printre oase au mai fost gasite 23 de obiecte sacre, printre care bratari si statuete de idoli. Aflat in anul 2004 in tara noastra, celebrul arheolog italian avea sa declare unui confrate: "Oasele ca si tablitele sunt foarte vechi. Acum este o certitudine. Acum este randul nostru sa gasim ca scrierea a inceput in Europa cu doua mii de ani inaintea Sumerului. In Romania, avem o comoara imensa, dar ea nu apartine numai Romaniei, ci intregii Europe."

Cercetarea artefactelor, o datorie pentru istorici, nu o pierdere de timp

Am prezentat toate aceste date pentru a incerca sa sensibilizam cercetarea romaneasca in domeniu, in asa fel incat sa putem raspunde, fara teama de a ne compromite, unor provocari ca aceasta pe care ne-o propune profesorul Dumitru Ionita. Pentru ca descoperirea sa constituie, fara indoiala, o mare provocare. Nu suntem in masura sa dam sfaturi, dar credem ca este de datoria specialistilor sa cerceteze nu numai aceste incredibile artefacte, dar si altele care zac prin depozitele muzeelor de zeci si zeci de ani, fara sa fie bagate in seama de cineva. Credem ca aceasta este o datorie, nicidecum o pierdere de timp, pentru ca, pana la urma, elementele de identitare ale existentei noastre ca popor european isi afla sustinerea si in asemenea dovezi. Incheiem prin a spune ca tablitele de la Vadu Rau trebuie sa beneficieze de o atentie sporita. Ca de altfel si alte obiecte adunate cu truda si pasiune de neobositul profesor de istorie de la Farcasa care, periodic, ne surprinde cu cate o descoperire de exceptie.